

На крају си основне школе. Ближи се тренутак када треба да изабереш средњу школу, а тиме и свој професионални пут. Знам да те притискају многе дилеме, да због тога постављаш многа питања, да си у недоумици, да тражиш одговоре.

У току свог досадашњег школовања, сигурно си размишљао о питањима везаним за избор занимања и средње школе. За стицање ширих сазнања можеш истражити корисне линкове на овом сајту. Уколико ти је неопходна додатна помоћ можеш се обратити психологу и педагогу своје школе, одељењском старешини и предметним наставницима.

Опредељење за једно занимање и школу није само избор онога што ћеш радити и што ће ти се дешавати следећих неколико година. Избор занимања одређује оно што ће чинити важан садржај твог будућег живота. Зато не сме бити резултат недовољно промишљеног или случајног опредељења. Одлука ове врсте мора се доносити пажљиво. Одлуку мораш донети самостално, а помоћ ти је потребна како не би занемарио најбитније принципе успешног избора занимања.

Зато до одлуке дођи постепено, корак по корак. При сваком од ових корака треба се зауставити и размислити о томе шта још треба да сазнаш о себи, о свету рада, о образовању. Тек кад си сигуран да ти додатне информације из једне фазе нису потребне, да си све сагледао, пређи на следећу фазу одлучивања. Тако ћеш се полагано, корак по корак, приближавати својој одлуци.

Корак први (склоности, интересовања)

Сваком човеку је веома важно да му посао који обавља причињава задовољство. Да би се то остварило, потребно је да човек ради посао за који показује одређена интересовања и склоности. Склоности и интересовања људи се веома разликују. Вероватно и ти већ знаш шта би волео да радиш и чиме би волео да се бавиш. Размисли о својим интересовањима, а ако ниси сасвим сигуран, поразговарај са својим родитељима, наставницима, психологом, педагогом школе. Издвој шири круг, већу групу занимања за која показујеш склоности и интересовање. На препорученим сајтовима, пронаћи ћеш и тестове личности који ће ти помоћи да сагледаш своја интересовања и себе боље.

Корак други (способности)

И по способностима се људи веома разликују. Када је у питању избор занимања, треба знати да свако од нас поседује способности за већи број занимања. Са друге стране, ни за кога се не може рећи да је способан за све. Размисли о својим способностима. На пример: размисли о томе како подносиш физичко оптерећење, какве су ти здравствене способности и да ли су оне препрека неким пословима; да ли поседујеш спретност руку и прстију; да ли се с лакоћом сналазиш у простору; разумеш ли лако принципе рада машина и уређаја; како бараташ речима, а како величинама и количинама; имаш ли стрпљења за друге људе и послове који не иду увек "као по лоју" и слично.

Понекад нас други људи боље знају него ми себе и реалније процењују наше квалитете и наше мане. Поразговарај о томе са њима.

Корак трећи (захтеви занимања)

Занимање од људи, који њима хоће да се баве, захтева одређене способности, као и особине личности, мотивацију и интересовања. То све доприноси успешности на послу. Зато се потруди да упознаш захтеве ширег круга занимања, првенствено оних занимања која претходно издвојиш на основу склоности интересовања.

Пошто познајеш своје склоности и интересовања, као и своје способности и захтеве занимања, постави себи питања: "Колико су моје склоности и способности у складу са занимањима која ме интересују?", "Да ли могу одговорити тим захтевима?".

Корак четврти (детаљно информисање)

За занимања која си издвојио, у овој фази одлучивања мораш се потрудити да прикупиш што детаљније информације. Зађи у срж занимања, у његове специфичне захтеве и радне операције. Што детаљније упознаш ова занимања, твоја одлука ће бити темељитије заснована и реалнија (искористи страну са важним сајтовима).

Корак пети (перспектива изабраних занимања)

Ово је једно од најзначајнијих питања и зато га никако не смеш занемарити. За занимања која си издвојио важно је да сазнаш следеће:

каве су могућности, када завршиш образовање, да нађеш себи одговарајуће запослење, одговарајуће радно место у новој средини;

какве су могућности стручног усавршавања и напредовања;

у коликој мери знање и вештине које стекнеш можеш да искористиш и за друге послове, уколико из било ког разлога више не можеш или нећеш радити у својој струци.

Корак шести (могућности стручног образовања)

Средња школа се доста разликује од основне. О томе се мораш детаљно информисати. За занимања која издвојиш сазнај: где су школе, који се наставни предмети изучавају, који су од њих најзначајнији, колико има практичне наставе, како је практична настава организована и где се изводи.

Корак седми (завршни испит)

Сада преостају припреме и... завршни испит. Ако си добро одмерио своје жеље и могућности и припремио завршни испит, на прагу си уписа у жељену школу.

Ово је само покушај да се укратко изложи оно о чему треба да водиш рачуна када размишљаш о свом будућем позиву.

Као психолог, желела бих да те подсетим да се људи међусобно разликују, да нису сви подједнако способни за све, и да зато приликом избора занимања поведеш рачуна о томе да оно одговара твојим способностима и особинама личности.

Као родитељ, желим да изабереш оно занимање које ће ти омогућити да достојанствено живиш, занимање које неће сметати твом здрављу и које ће те испуњавати задовољством.

Желим ти успешан избор!

Извор: Интернет психолог Драгана Радуловић